COMUNITATE LITERARĂ ŞI ANONIMAT

LIGIA TUDURACHI*

Problema asupra căreia am să mă opresc aici e cea a raportului dintre anonimat şi comunitatea literară. Anonimatul e invocat adesea în contextul avangardelor şi mai ales în proiectele unei scrieri comune, colective, în interiorul căreia vocile nu mai pot fi distinse. În ce mă priveşte, voi evita această perspectivă. Obiectul reflecției mele nu va fi anonimatul ca poetică, ci anonimatul ca principiu constitutiv al sociologiei grupurilor literare, care se repercutează, ca atare, în politicile comunității.

Posibilitatea unei asemenea abordări mi-a fost oferită de o cercetare aplicată pe cenaclul „Sburătorul". Ceea ce m-a surprins, de îndată ce am intrat în detaliile vieții în comun a grupului lovinescian, a fost tocmai importanța acordată aici anonimatului. L-am regăsit în reprezentări memoriale ale comunității, în texte programatice, dar şi în ficțiunile grupului. În plus, în toate aceste contexte, figura anonimă era încărcată cu semnificații multiple, nu în mod necesar convergente.

Pornind de la acest studiu de caz, îmi propun două lucruri. Mai întâi, o expunere a diversității şi bogăției de roluri care pot fi atribuite anonimului în cadrul unei comunități literare. În al doilea rând, o reflecție asupra necesității care articulează împreună, în cadrul aceluiaşi proiect de sociabilitate literară, creativitatea şi anonimatul.

În cazul „Sburătorului", se poate distinge între patru valori ale anonimatului. În primă instanță, el vizează numărul mare al celor care iau parte la şedințe, asistența excesivă şi uneori gălăgioasă; în al doilea rând, anonimul angajează o interogare a numelui de scriitor şi mai ales procesul de elaborare a pseudonimului; în al treilea rând, anonimul indică marginea şi minorul, din punctul de vedere al genului, al apartenenței etnice ori al angajamentului politic; în sfârşit, în al patrulea rând, anonimul face referire la indeterminare şi la ceea ce ține de potențialul viitorului scriitor.

* Institutul de Lingvistică şi Istorie Literară „Sextil Puşcariu" al Academiei Române, Cluj-Napoca, str. Emil Racoviță, nr. 21, România.

ALIL, t. LV, 2015, Bucureşti, p. 151–158

BDD-A25170 © 2015 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:08:29 UTC)

Încep cu reprezentarea ca masă anonimă a publicului care participă la reuniunile grupului literar. Situația cea mai obișnuită e a grupărilor mari, în care o parte a participanților rămâne anonimă în sensul propriu al termenului: nu citesc niciodată, şeful grupării nu ajunge nici să-i cunoască, nici să-i identifice. Frecventează grupul doar pentru a-i asculta pe ceilalți. Tot ei sunt însă şi sursa rumorii constante care însoțeşte reuniunile; e tocmai vorbirea care le dizolvă individualitatea vocilor într-un zgomot indiferent şi continuu.

Există însă şi o altă situație de enunțare în grup care angajează figura publicului anonim. Ea apare în cenacluri, unde scriitorii se dedică lecturii de texte inedite, de texte în curs de alcătuire, împărtăşite pe măsură ce sunt produse. Să vorbeşti despre anonimat în acest context e oarecum surprinzător, fiindcă cenaclul presupune existența unui cititor care se adresează confraților săi, care sunt, la rândul lor, persoane bine individualizate, dacă nu chiar ilustre în lumea literelor. De unde vine tendința celui care face o lectură cu voce tare în fața unui grup de profesioniști ai scrisului de a-şi trata auditoriul ca pe o masă anonimă? Într-un eseu recent, *Le neuf, le différent et le déjà là* (2014), Judith Schlanger propune o reflecție asupra acestui fenomen: „[...] le livre, avant d'exister effectivement, commence son existence devant un tel groupe «anonyme», dans lequel celui qui lit confond ses partenaires de discussion"[1] (Schlanger 2014: 225)". Oricât ar părea de neverosimilă, această ştergere a individualităților are o explicație simplă. Scriitorul care citeşte într-un astfel de grup se străduieşte să ignore specializarea publicului său şi caută în acelaşi timp să-l unifice, dintr-o nevoie de a-i atinge pe toți deodată şi în acelaşi fel prin ceea ce spune, de a-i prinde într-o singură respirație. E ceea ce Judith Schlanger numeşte o „comunitate de suflu": prefigurarea ideală a unei mulțimi omogene de cititori.

O reprezentare care revine în câteva dintre ficțiunile grupului de la „Sburătorul" poate sprijini din plin o asemenea remarcă. E vorba de o figură împrumutată din tragedia greacă, şi anume corul. Cei care participă la lectură sunt imaginați ca un asemenea corp social, perfect omogen, opiniile lor se întâlnesc într-o singură voce; cel care citeşte cu voce tare e figurat după modelul eroului tragic. Demnă de reținut mi se pare aici mai ales gândirea publicului cenaclist ca instanță care se supune unor rațiuni transindividuale (destinul, legea divină, înțelepciunea comunității); e de altfel tocmai ceea ce justifică tratarea acestui public ca masă anonimă. În plus, o asemenea reprezentare tragică a raporturilor cu cititorul angajează un ceremonial al enunțării, hieratismul, formalizarea. Or, în formula cenaclului, această dimensiune ritualică e implicită.

O a doua temă în care e implicat anonimul e cea a numelui dat scriitorului în interiorul grupului literar. E vorba de acea practică peste care cel care vrea să scrie o istorie a comunităților literare dă adesea – şi care constă în „botezul" scriitorilor. Obişnuința pseudonimului există în aproape toate comunitățile; ea

[1] „[...] cartea, înainte de a exista efectiv, îşi începe existența în fața unui asemenea grup «anonim», în care cel care citeşte nu-şi distinge partenerii de discuție".

BDD-A25170 © 2015 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:08:29 UTC)

funcționează, de altfel, şi în cazul scriitorilor solitari. Nu rareori se întâmplă ca un debutant să simtă nevoia de a-şi asuma, pentru a deveni scriitor, un alt nume decât cel al identității sale civile. „Refacerea" botezului îi procură o nouă identitate, care îi dă posibilitatea de a şi-o abandona pe cea veche şi de a urma în deplină libertate un nou proces de individualizare. Dacă debutantul aparține unui grup închis – pseudonimul, ca şi porecla, îi asigură, în plus, o protecție pe durata procesului de subiectivare şi îi garantează reuşita (vezi Glinoer, Laisney 2013: 366). Mai există însă încă un aspect, care poate părea, la prima vedere, neimportant. Între anularea vechii identități şi consacrarea celei noi există mereu un interval de anonimat. Dar el e atât de scurt, atât de repede depăşit, încât riscă să rămână imperceptibil.

Ceea ce am constatat analizând comunitatea de la „Sburătorul" e tocmai existența şi importanța acestui interval temporal. În cadrul grupului, practica „botezului" era sistematică şi generalizată: noii aderenți sunt sfătuiți să îşi ia un nume nou. Pseudonimul devine astfel aproape o necesitate şi obținerea lui se ritualizează. În cele mai multe cazuri însă, alegerea numelui nu îi revine scriitorului. Lovinescu este cel care ia decizia[2]. Consecința directă a unei asemenea „asumări" a numirii de către patronul grupului o constituie tocmai lungirea duratei procesului. Dacă trebuie să îl botezi pe un altul, e mai dificil să te decizi decât ar fi dacă ți-ai alege propriul nume. Nu o poți face pe loc. La „Sburătorul", procesul dura minimum câteva zile şi maximum câteva luni. Evident, în tot acest timp, debutantul rămânea sub condiție anonimă. Informații despre această stare de lucruri se găsesc în diferite tipuri de documente ale grupului. De exemplu, atunci când Lovinescu face, în *Memorii* II, portretele scriitorilor din grupul său, alături de figurile care poartă un nume, există şi o serie de personaje anonime. Primele portrete încep cu narațiunea detaliată a procesului de numire, insistând pe oscilațiile lui şi timpul de reflecție care îi este necesar. În portretele anonime, în locul acestei narațiuni, găsim de obicei relatarea primei discuții între critic şi scriitor, prealabilă atribuirii pseudonimului literar. Cel mai adesea, scriitorul se arată puțin interesat de procesul reinvenției de sine. În acelaşi timp însă, îşi abandonează cu uşurință numele real. Lasă astfel impresia stranie de a se complace în condiția anonimă, ca şi cum nu şi-ar dori altceva decât să eternizeze acest statut.

Reprezentările scenei botezului literar sunt şi ele interesante. Se insistă, şi aici, asupra intervalului dintre părăsirea numelui civil şi primirea numelui de scriitor, ca şi asupra posibilităților de prelungire a acestui interval. Se inventează chiar nume pentru cele două episoade care se succedă; li se spune „ieşirea din nume" şi „intrarea în nume". Ceea ce e însă mai cu seamă interesant e voința de a măsura vulnerabilitatea acestei condiții. Fiindcă acest interval de anonimat e

[2] De pildă, pentru a însoți publicarea în revistă a primelor cinci poezii ale lui Ion Barbu, Lovinescu scrie acest rând: „Sburătorul îşi face o cinste deschizându-şi coloanele acestui nou poet, căruia *i-am dat numele* de Ion Barbu" (în „Sburătorul", nr. 34, 6 decembrie 1919).

BDD-A25170 © 2015 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:08:29 UTC)

tocmai contrariul protecţiei pe care noul nume ar fi trebuit să i-o ofere scriitorului. Cum subiecţii se formează în procesul de subiectivare, suspendarea *în proces* nu poate decât să-i fragilizeze. Citind descrierile acestei vulnerabilităţi a celui „fără nume", constatăm şi existenţa unui anume paradox: această condiţie este de temut – şi în aceeaşi timp dorită. Iată câteva rânduri dintr-un text pe care Hortensia Papadat-Bengescu îl semnează în 1932 sub titlul *Arpegii în jurul numelui*: „Am vrut să-mi schimb numele. [...] Şi totuşi, când aud că cineva o va face, mi se face puţin frică, aşa cum ţi-e teamă la circ înainte de un salt mortal; în acelaşi fel simt pentru o secundă vidul care se deschide între numele părăsit şi numele adoptat; spaimă şi consternare, care, cel mai probabil, nu sunt resimţite la fel de dramatic de către cel în cauză, în elanul care îl poartă" (Papadat-Bengescu 1932: 5).

Mi se pare important să mai adaug la acest tablou încă un detaliu semnificativ. Destul de târziu faţă de momentul în care practica botezului se ritualizase la „Sburătorul", Lovinescu oferă o explicaţie pentru necesitatea pe care o resimţise. Vorbeşte despre „neverosimilitatea" (Lovinescu 1943). numelui adevărat – care îi apare ca fiind prea căutat şi prea singular. Practica pseudonimului nu este deci, pentru el, destinată să întărească singularitatea individului, ci, tocmai dimpotrivă – ea urmează să situeze scriitorul sub semnul unui „nume comun". În mod paradoxal, tocmai virtuţile „comunului" sunt cele care justifică abandonul numelui adevărat.

Un al treilea palier pe care e mobilizată tema celui „fără nume" în comunităţile literare vizează marginea şi minoritatea. Primul caz al acestei figuri este prezenţa feminină. Într-un text din 1999, *Le féminin fatal*, Dominique Maingueneau vorbeşte despre faptul că femeia care decide să adere la un grup literar îşi pierde poziţia şi statutul social – pe cel de mamă, de soţie sau de amantă (ori, cel puţin, şi le periclitează) –, fără a avea propriu-zis acces la un alt statut (Maingueneau 1999: 40). Existenţa feminină în grup ar fi, din punctul acesta de vedere, destinată în mod inevitabil anonimatului. Altfel spus, când femeia vrea să îşi pună viaţa în serviciul operei, când ea urmează traseul unei vocaţii literare, înseamnă că refuză să-şi îndeplinească misiunea naturală pe care i-o desemnase societatea. O slăbiciune este, din acest motiv, înscrisă de la început în condiţia femeii-scriitor.

Ceea ce am constatat în documentele grupului lovinescian în ce priveşte prezenţa feminină este existenţa unei reprezentări reiterate a inferiorităţii ei simbolice. Aş caracteriza această poziţionare cu un termen pe care îl împrumut de la Natalie Heinich: un „complex al secundarităţii feminine"[3]. El descrie în acelaşi timp poziţia subalternă a celei care se ştie mai prejos decât bărbaţii şi privarea ei de identitate (articolul lui Heinich se numeşte de altfel, în mod semnificativ, *Celle qui n'a pas de nom*). Femeile-scriitor vor să dobândească dreptul de a se

[3] Natalie Heinich utilizează sintagma în contextul ficţiunii, pentru a vorbi despre complexul pe care îl dezvoltă cea de a doua femeie a unui bărbat în raport cu prima.

BDD-A25170 © 2015 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:08:29 UTC)

afirma prin creaţie, în virtutea capacităţii lor expresive singulare – îşi doresc însă, în acelaşi timp, să distrugă ceea ce le distinge şi să reuşească să se facă asimilate bărbaţilor, să le semene.

Din unghiul acesta sunt din nou interesante memoriile lui E. Lovinescu. Evocarea femeilor de la cenaclu comportă aproape exclusiv trăsături masculine; se vorbeşte despre „tenacitate virilă", despre „voinţă îndârjită", despre „talent sever, sobru, viril", despre „expresie de o exactitate masculină", de „stil dens, gri, construit fără strălucire, durabil", altădată despre „stil fără nimic edulcorat", „în realitate viril, direct şi logic". Raţiunea acestei asemănări cu masculinul e de altfel făcută explicită de către Lovinescu: „Literatura nu este, în general, o vocaţie feminină, ci masculină" (Lovinescu 1998: 604) sau: „La noi, nu cunosc decât puţine cazuri de vocaţie feminină – în afara relaţiilor sentimentale. De obicei, e vorba de o simplă oprire între două aventuri, de o forţă care nu e utilizată în acel moment în ocupaţii mai esenţiale" (*ibidem*). Ce înseamnă deci, pentru o femeie, asumarea unei vocaţii literare? Explicaţia criticului, naiv psihologică (suntem în anii '30) insistă pe ideea alienării. Conduse spre o psihologie care e la antipodul psihologiei lor, aspirând spre forme de expresie care nu le sunt naturale, aceste femei nu ating cu adevărat pragul individualizării. Dacă pot să câştige persistenţa, încăpăţânarea, obstinaţia şi tenacitatea masculină, trăsăturile se grefează în cazul lor pe o structură psihică fragilă şi devin agenţii unei puternice dezindividualizări. Lovinescu merge chiar mai departe – şi observă anomaliile fiziologice care apar. Corpurile femeilor de la cenaclu sunt, toate, mici; de o micime care evocă subdezvoltarea; ajung să semene cu corpurile copiilor. În plus, pare că vocaţia le induce o creştere a temperaturii corpului. Aceste scriitoare trăiesc în permanenţă într-o stare febrilă. „Nu am înţeles pe loc – scrie Lovinescu despre Ioana Postelnicu – că temperatura *normală* a acestei fete era de 40 de grade" (*S-a scoborât o fată în literatură: Lucia Demetrius*, în Lovinescu 1998: 328). Aceste corpuri fragile şi torturate, care îşi pierd treptat atributele feminităţii, traversează un proces de in-definire, de ştergere regresivă a individualităţii. E o fragilitate vecină cu inconsistenţa. În cazul femeilor-scriitor, între individualizare şi procesul de creaţie trebuie prin urmare să observăm un raport invers. Cu cât discursul se întăreşte, cu cât devine mai energic, mai viril, mai caracterizat, cu atât rămân mai puţin distincte corpul, obrazul şi identitatea feminină care le produce. Se mai poate de asemenea remarca tendinţa lui Lovinescu de a trata figurile feminine ca serie. Cu doar două excepţii, scriitoarele nu au dreptul la portrete individuale, ci doar la aglutinări colective în interiorul cărora figurile lor apar reprezentate sub semnul unui tip, fără nume („Fata care ştie tot", „Fata cu prefaţa", „Colaboratoarele", „Fata cu manuscrisul" etc.).

În memoriile lovinesciene, o singură altă serie de portrete mai evocă această tendinţă spre anonimat: cea a scriitorilor evrei. Raţiunea pentru care grupul de evrei funcţionează după aceeaşi logică subalternă ca şi grupul feminin e transparentă. România interbelică era o ţară în care se dezvoltase un puternic

BDD-A25170 © 2015 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:08:29 UTC)

sentiment public antisemit. Evreii grupului suferă, din punctul de vedere al lui Lovinescu, de o prea mare flexibilitate estetică – fiindcă oscilează în permanență între stiluri diverse –, dar, în acelaşi timp, şi de mobilitate psihologică şi de labilitate comportamentală. Sunt febrili şi emotivi până la desfigurare. Fizionomia lor e fără pregnanță, chipurile li se estompează până la ştergere totală. Ca şi în cazul femeilor, evreii dezvoltă în raport cu comunitatea literară conştiința unei secundarități, de astă dată de natură etnică. Efortul lor de individualizare şi de determinare identitară trece printr-un model „românesc" al scriitorului – în acelaşi fel în care efortul expresiv feminin trecea prin modelul masculin. Dar tot ca şi scriitoarele, autorii evrei demonstrează o pasiune nemăsurată în raport cu literatura şi profesia scriitoricească. Vocația literară nu le lipseşte, răspunsul lor la „chemarea" literaturii nu întârzie. De aici ambiguitatea fundamentală înscrisă în această figură – care e, în acelaşi timp, profund anonimă şi total dedicată literelor. Acesta este motivul pentru care, publicând de două ori acelaşi portret al unui scriitor evreu, Lovinescu îi pune succesiv două titluri: prima oară îl numeşte *Poetul X* (Lovinescu 1937), a doua oară, în *Aqua forte*, *Poetul absolut*. E pentru el unul şi acelaşi tip, dar cu două fețe diferite, aducând laolaltă anonimatul şi valorile supreme ale literaturii.

În sfârşit, cel de-al patrulea rol asumat de anonim în comunitatea literară e cel al „ultimului venit". Pentru a înțelege această figură, trebuie să facem diferența între grupările închise, exclusiviste, şi cele care rămân deschise, dispuse să primească în permanență noi aderenți. Majoritatea cazurilor ilustrează prima categorie. Pentru a-şi constitui solidaritatea, comunitatea literară are nevoie să se limiteze la un număr restrâns de indivizi, care se cunosc bine între ei şi întrețin unii cu alții relații durabile. Cazul pe care vreau să îl discut angajează, în schimb, grupurile dispuse să se lărgească fără încetare. Fiindcă tehnica lor de recrutare implică în mod necesar contactul cu *necunoscutul*. De astă dată, anonimul nu mai descrie o poziționare marginală, ci statutul provizoriu al oricărui scriitor. Grupul care asumă o asemenea strategie de deschidere permanentă trebuie, prin urmare, să plaseze anonimatul în chiar inima reprezentării sale asupra creativității. „Sburătorul" face parte din această ultimă categorie. Lovinescu vorbea deja în 1919, sub titlul *Cei ce vin*...[4], despre „tinerii necunoscuți", pentru care promitea

[4] „O revistă nu e făcută numai pentru cei consfințiți de opinia publică. Aceştia pot scrie oriunde. O revistă are datoria să caute şi elemente tinere. Descoperind un singur talent, şi-a îndeplinit menirea cu prisosință. Trebuie să ne uităm deci şi în urmă. Din tumultul celor care se îngrămădesc la viața literară, trebuie să distingem pe cel ales, pentru a-i netezi calea. De-i vom cruța o umilință, îi vom spori talentul; îl vom face să rodească în bucurie. În condițiile actuale, am convingerea şi că scăpăm un suflet de la damnație [...]. Iată pentru ce vom deschide paginile *Sburătorului* şi tinerilor necunoscuți ce-şi strâng în palme tâmplele înfierbântate. La masa noastră rotundă, cu locuri numărate şi hotărâte de dinainte, vom primi pe rând, şi în această calitate binecuvântată, şi pe oaspeții inspirați ai generației ce se ridică [...]. Deschidem porțile publicității *celor ce vin*. Şi nu simțim o bucurie mai mică de a ne face frățeşte, vestitorii lor" (Lovinescu 1919: 49). Vezi şi textul *Identitate*, în Lovinescu 1998: 559–560.

BDD-A25170 © 2015 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:08:29 UTC)

ca uşa apartamentului său să rămână veşnic deschisă. Membrii mai vechi ai grupului erau sfătuiți să se pună la dispoziția acestor nou-veniți şi să aibă față de ei o atitudine „frățească": „Deschidem porțile publicității *celor ce vin*. Şi nu simțim o bucurie mai mică de a ne face, frățeşte, vestitorii lor" (Lovinescu 1919: 50). Această protecție acordată în mod necondiționat „ultimului venit" devine în acest fel preocuparea esențială a mai tuturor membrilor din cenaclul sburătorist. Grupul se lasă fascinat de potențialitatea scriitorului care încă nu s-a afirmat, care încă nu are „un nume". Ca şi cum comunitatea literară ar fi urmat să se constituie, în ideal, ca o comunitate de necunoscuți, de nou-veniți, să aspire spre o generalizare a statutului de anonim. E, din punctul acesta de vedere, extrem de semnificativ faptul că Lovinescu alege el însuşi, într-un text autobiografic târziu, care apare în chiar anul morții sale, să asume acelaşi statut. Textul său e semnat „Anonymus Notarius" (1943). Această figurație de sine prin intermediul unei referințe la un cronicar maghiar din secolul al XII-lea arată în ce măsură amfitrionul de la „Sburătorul" făcea o investiție pozitivă în figura Anonimului. Voi reține din exemplul lovinescian mai ales excepționala versatilitate a figurii. Anonimul circulă liber între centrul şi periferia cenaclului, se asociază deopotrivă posturii insignifiante a „ultimului venit" şi poziției autoritare a Patronului.

Aş observa la capătul acestor analize, în loc de concluzie, cât e de larg spectrul pe care îl acoperă cele patru forme de anonimat „comunitar". Această figură – pe care gândirea literară modernă, orbită de mitul romantic al genialității şi al singularității creatorului, ajunge cu greu să o redea – apare în realitate în puncte esențiale ale proiectului literar. De fiecare dată când am identificat-o, ea se găsea în una dintre articulațiile-cheie ale vieții literare; pe rând, în raportul acesteia cu societatea, cu individul, cu creația. Cred de aceea că anonimatul ne obligă la reconsiderarea raportului între lectură şi multitudine; ne obligă să înțelegem ce înseamnă cu adevărat în lumea noastră ocuparea poziției de scriitor – care sunt riscurile şi dificultățile unei atare aventuri; ne obligă să regândim „subalternul" în interiorul comunităților literare, ceea ce se poate spune şi ceea ce se poate face de pe o asemenea poziție. În sfârşit, anonimatul ne obligă să repunem în discuție raportul între creație şi notorietate. Putem spune orice despre anonim – în afară de faptul că problemele pe care le ridică sunt lipsite de importanță.

BIBLIOGRAFIE

Anonymus Notarius 1943 = Anonymus Notarius, *E. Lovinescu*, Bucureşti, Editura Vremea.
Glinoer, Laisney 2013 = Anthony Glinoer, Vincent Laisney, *L'âge des cénacles*, Paris, Fayard.
Lovinescu 1919 = E. Lovinescu, *Cei ce vin...*, în „Sburătorul", anul I, nr. 3, p. 48–50.
Lovinescu 1937 = E. Lovinescu, *Poetul X*, în „Adevărul", anul 51, nr. 16343, p. 2.
Lovinescu 1998 = E. Lovinescu, *Memorii. Aqua forte*, ediție îngrijită de Gabriela Omăt, Bucureşti, Editura Minerva.
Lovinescu 1993–2002 = E. Lovinescu, *„Sburătorul". Agende literare*, ediție de Monica Lovinescu

BDD-A25170 © 2015 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:08:29 UTC)

şi Gabriela Omăt, note de Alexandru George, Margareta Feraru şi Gabriela Omăt, vol. I–VI, Bucureşti, Editura Academiei Române.
Maingueneau 1999 = D. Maingueneau, *Le féminin fatal*, Paris, Descartes & Cie.
Papadat-Bengescu 1932 = Hortensia Papadat-Bengescu, *Arpegii în jurul numelui*, în „România literară", nr. 11, p. 5.
Schlanger 2014 = Judith Schlanger, *Le neuf, le différent et le déjà là*, Paris, Hermann.

LITERARY COMMUNITY AND ANONYMITY

ABSTRACT

In his last course at Collège de France (*Comment vivre ensemble*), Roland Barthes was mentioning a Mount of Athos monk community's peculiarity – the tendency of paradoxically associating anonymity and singularity: ambiguous figures, strictly respecting the rigorous monastic life, which led themselves according to an individual logic and made them find their own "rhythm".

So this connection between anonymity and singularity finds itself in the very heart of literary groups. Being created for the encouragement of free and diverse manifestations of a creative spirit, these literary communities accept and accommodate the ones "without names". The anonymous' figure often illustrated in fictional accounts of literary gatherings acquires in this context multiple values: it designates either the number of people in the public which participate at the readings (occasionally loud), or the exterior group (the minor members or the vulnerable groups), or the lack of determination or the potentiality of the future writer. I am applying this perspective in a case study here, i.e. the *Sburătorul* cenacle and I propose an exposal of the ways in which the roles of the anonymous are defined in the literary group's projects and the practice of sociability.

Keywords: *sociology of literary groups*, *community politics*, *anonymity*, *vocation*, *„Sburătorul"*.

BDD-A25170 © 2015 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:08:29 UTC)